

Dansend duelleren met Gustav Mahler PIETER T'JONCK

De Morgen, 24 september

In 2006 creëerde de Franse choreografe Claire Croizé het onvolprezen *Affected*, drie solo's voor drie vrouwen op muziek van Gustav Mahler. Dit jaar wilde ze voor zichzelf een nieuwe solo maken op muziek van Sonic Youth, maar Mahler liet haar niet los. *The Farewell*, genoemd naar Mahlers lied "Der Abschied", is de uitkomst van die worsteling.

Tijdens een doorloop merk je meteen waarom de confrontatie met Mahler voor een danseres aartsmoeilijk is. "Der Abschied" is weliswaar slechts gebouwd op één obstinaat terugkerend thema, maar de ontwikkeling ervan is op haar minst grillig te noemen. Onnoemelijk veel tempo- en toonaardwisselingen maken van de muziek een onbetrouwbaar pad dat nergens heen lijkt te leiden.

Claire Croizé reageert daar even grillig op. Soms lijkt ze af te wachten wat er komt om dan weer heftig met haar romp te zwaaien zonder vooruit te geraken. Pas later raakt ze gevangen in een wilde spiraalbeweging waarbij ze alle controle lijkt te verliezen. Ondertussen verandert het licht op het podium voortdurend van sterkte, kleur en invalshoek.

Een tweede beweging, op het "Rondo-Burlesque", de derde beweging van de negende symfonie, is helemaal anders van toon, met een Croizé die vrolijk en zelfbewust pasjes heen en weer zet terwijl Mahlers kopers maniakaal hetzelfde motief in nieuwe variaties schetteren. Maar zelfs dan komt ze nauwelijks van de grond af. In een laatste deel blijft de muziek achterwege, alsof de danseres tot zichzelf wil komen na al dat muzikale geweld.

Vanwaar opnieuw de confrontatie met Mahler?

Claire Croizé: "In *Affected* stond ik niet mee op het podium. Dat geeft een heel andere relatie tot de muziek. Ik wilde nagaan welk effect die muziek op mij zou hebben. Mahler maakt het je niet makkelijk omdat zijn muziek zo overrompelijk is. Mahler gaat altijd in het extreme, zowel in zijn compositie als in zijn eisen van het orkest. Het "Rondo" staat bekend als een quasi onspeelbaar werk. Toch heb ik de dans niet helemaal vastgelegd. Grote delen van de voorstelling blijven een improvisatie. Ik zoek naar een directe dialoog tussen mezelf, de muziek en het licht."

Het lijkt alsof je afwisselend afstand houdt en je volop in de muziek stort.

"Ik wilde in geen geval een illustratie geven bij de muziek, zelfs al heeft die duidelijk een thema. Je kunt het werk bekijken als een soort gesprek tussen de drie elementen van de voorstelling. Ik vraag me voortdurend af waar ik het voortouw kan nemen en waar de muziek alle plaats moet krijgen. Ik heb dus een constante band met de muziek, zowel analytisch als emotioneel. Maar ik kijk er wel voor uit niet verpletterd te worden."

Waarom dans je het laatste deel in stilte?

"Der Abschied" speelt zich voor mij in het verleden af. Het "Rondo-Burlesque" is

ondanks de overspannen toon meer op het heden gericht. Ik gebruikte die muziek aanvankelijk als een soort tegengif voor "Der Abschied", als het mij te zwaarmoedig werd. Ik wilde ze niet in de voorstelling gebruiken. Maar geleidelijk werd het me duidelijk dat die tegenstelling ook op het podium zinvol is. Het laatste deel staat voor mij voor een terugkeer naar het alledaagse. De heftige emoties van Mahler deemsteren langzaam weg. Ik wilde het stuk niet echt afsluiten, maar met een open einde werken. Die slotdans werkt na het voorgaande als een spiegel voor de kijker."

PIETER T'JONCK